

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

МОРГУНОВ ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 342.951:796 (477)

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І
СПОРТУ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий консультант: доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
МУЗИЧУК Олександр Миколайович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, декан факультету № 1.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
МИКОЛЕНКО Олександр Іванович,
Одеський національний університет імені
І. І. Мечникова, завідувач кафедри
адміністративного та господарського права;

доктор юридичних наук, професор
ЮНІН Олександр Сергійович,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, директор навчально-наукового
інституту заочного навчання та підвищення
кваліфікації;

доктор юридичних наук, доцент
ДРОЗД Олексій Юрійович,
Національна академія внутрішніх справ,
начальник відділу докторантури та ад'юнктури.

Захист відбудеться 25 липня 2020 р. о 9 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Л. Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Л. Ландау, 27.

Автореферат розісланий 19 червня 2020 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Фізична культура та спорт є сферами гуманітарної політики держави, розвиток яких, з одного боку, впливає на низку життєво важливих показників, серед яких здоров'я населення, тривалість життя, його якісний рівень, соціальна адаптація, інклюзія, забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, з іншого — сприяє виконанню таких завдань, як підвищення конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, покращення спортивних рейтингів, формування іміджу та авторитету держави в міжнародних відносинах, формування гордості за власну державу. Цілком логічним з цієї точки зору є віднесення сфер фізичної культури та спорту до пріоритетних векторів руху задля впровадження в Україні європейських стандартів життя та виходу України на провідні позиції у світі.

У рамках виконання означених завдань необхідними визначені реформа державної політики у сфері спорту та програма популяризації фізичної культури та спорту, розроблення та втілення яких покликано вирішити низку проблем галузі. Серед останніх, насамперед, рівень спортивної активності українців (13,5 %), який набагато нижчий за аналогічний показник інших держав (40–50 % в європейських країнах); найнижча в Європі тривалість життя при найбільшій різниці тривалості життя жінок та чоловіків (на 10 років чоловіки живуть менше, ніж жінки). Стосовно професійного спорту та спорту вищих досягнень слід вказати, що збільшення фінансування не вирішує проблеми покращення показників України в міжнародних змаганнях, матеріально-технічного забезпечення, диспропорції у розвитку різних видів спорту.

Означене свідчить про доцільність реформ публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту, які сприятимуть підвищенню рівня життя і здоров'я населення, поширенню масового спорту та збільшенню фізичної активності, веденню здорового способу життя, покращенню показників України у спортивних змаганнях, чим вдасться не тільки збільшити спортивні досягнення, підняти спортивні рейтинги України, але і якісно змінити позиції держави за такими базовими показниками, як очікувана тривалість життя, смертність, індекс людського розвитку (Human Development Index) тощо.

Впровадження в Україні концепції служіння держави інтересам людини з виведенням на перший план сервісної функції в рамках реалізації Україною курсу на поглиблення європейської інтеграції з метою набуття членства в ЄС з використанням інструментів інституційної розбудови «Twinning», «TAIEX», оцінки за програмою «SIGMA» обумовлює зміни парадигми державного управління, які повинні знайти відображення та конкретизацію у публічному адмініструванні сфер фізичної культури та спорту щодо децентралізації влади, переходу на електронне врядування,

підвищення якості та доступності адміністративних послуг, інституціалізації адміністративної та політичної складових управління.

Загальним питанням публічного адміністрування, зокрема у сфері фізичної культури і спорту в Україні, присвятили свої роботи: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, В. Б. Антонюк, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. П. Гетманець, С. М. Гусаров, О. В. Джафарова, О. Ю. Дрозд, М. М. Долгополова, В. В. Карпенко, Ю. В. Ковбасюк, Г. І. Ковтун, Л. В. Козлова, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, К. Б. Левченко, О. І. Миколенко, Р. С. Мельник, О. М. Музичук, Н. Р. Нижник, А. Ю. Олійник, Н. М. Оніщенко, О. В. Орлова, Н. М. Пархоменко, С. П. Погребняк, В. Ф. Погорілко, А. І. Рибак, О. Ю. Салманова, О. Ю. Синявська, В. В. Сокурєнко, І. Д. Пастух, І. М. Пахомов, Р. В. Шаповал, О. С. Юнін та ін.

Дисертаційні дослідження з окремих проблем історії розвитку правового регулювання та організації фізичної культури та спорту підготували такі науковці, як М. М. Кость («Організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України», 2000), М. О. Олійник («Теоретичні і методичні основи управління фізичною культурою і спортом в Україні», 2000), Л. Я. Чеховська («Теоретико-методологічні основи технології управління персоналом фізкультурних організацій», 2001), А. О. Кухтій («Організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні впродовж ХХ століття», 2002), Н. Я. Тарасюк («Організаційно-методичні основи пропагандистської та рекламної діяльності в сфері фізичної культури і спорту», 2003), Ю. М. Рєпкіна («Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту», 2010), І. Л. Гасюк («Механізми державного управління фізичною культурою та спортом в Україні», 2013), С. А. Вавренюк («Механізми державного управління розвитком фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах України», 2015). Проте у вітчизняній юридичній науці питання публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту висвітлені недостатньо, в існуючих наукових працях ці питання досліджувались фрагментарно або в рамках ширшої правової проблематики, без комплексного підходу.

Таким чином, необхідність підвищення рівня життя і здоров'я населення, поширення масового спорту та збільшення фізичної активності, ведення здорового способу життя, покращення показників України у спортивних змаганнях, недостатність наукових розробок із цієї проблематики, недосконалість правового регулювання у цій сфері обумовлюють актуальність дослідження особливостей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Робота виконана відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня

2015 р. № 5/2015, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р., комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ: «Правоохоронна функція української держави» (державний реєстраційний номер 0113U00819), «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (номер державної реєстрації 0113U008197).

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційного дослідження є формування цілісної та всебічної концепції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні з урахуванням реалізації курсу на поглиблення європейської інтеграції задля досягнення мети членства в ЄС, впровадження кращих міжнародних стандартів у вказаній сфері, забезпечення її сталого розвитку.

Для досягнення означеної мети необхідним вбачається виконання таких основних завдань:

- визначити поняття та ознаки публічного адміністрування як адміністративно-правової категорії;
- розкрити особливості фізичної культури та спорту як об'єктів публічного адміністрування;
- встановити засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту;
- надати характеристику правового регулювання публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні;
- виділити основні сучасні завдання та функції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту;
- сформувати структуру системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту з позиції суб'єктно-об'єктного складу;
- окреслити форми та методи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту;
- узагальнити особливості світових моделей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту;
- систематизувати міжнародні стандарти публічного адміністрування стосовно сфери фізичної культури та спорту;
- надати характеристику співробітництву суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту на міжнародному рівні;
- визначити перспективні напрямки підвищення якості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні;
- опрацювати перспективні напрямки вдосконалення адміністративного законодавства у досліджуваній сфері.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері

фізичної культури та спорту в Україні.

Предметом дослідження є публічне адміністрування у сфері фізичної культури та спорту в Україні.

Методи дослідження охоплюють низку загальнонаукових та спеціальних способів та засобів наукового пізнання, що у сукупності на основі діалектичного методу використані задля досягнення мети дисертаційного дослідження. За допомогою логіко-семантичного методу сформульовано та удосконалено поняття публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, публічного управління, адміністративної посади, політичної посади (підрозділ 1.1). Метод порівняння використано для встановлення відмінностей радянської, американської та європейської моделей публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту (підрозділ 3.1). Формально-логічний метод дозволив установити зв'язки фізичної культури та спорту як напрямків публічного адміністрування (підрозділ 1.2) та розробити пропозиції з удосконалення організаційної структури, статусу центрального органу виконавчої влади, що формує та реалізує державну політику в указаній сфері (підрозділи 1.2, 3.1, 4.1, 4.2). За допомогою методів документального аналізу, класифікації та групування виділено засади (підрозділ 1.3), форми та методи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (підрозділ 2.3), міжнародні стандарти публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (підрозділ 3.2). Структурно-функціональний метод використано під час встановлення зв'язків суб'єктно-об'єктного складу системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (підрозділ 2.2), завдань та функцій публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (підрозділ 2.1). Спеціально-юридичний метод та критична оцінка застосовані в ході аналізу нормативно-правового регулювання публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (підрозділ 1.4), встановлення недоліків публічного адміністрування та його правового забезпечення у сфері фізичної культури і спорту (підрозділи 1.1, 1.2, 1.4, 4.2). Метод синтезу застосовано для об'єднання положень концепції визначення виконавчої влади в Україні системою управління, де реалізується опосередкований та безпосередній вплив суб'єктів на об'єкти, з моделлю організаційної структури державного управління фізичною культурою і спортом (підрозділ 2.2). Разом із методами моделювання та прогнозування попередній метод використано для визначення перспективних напрямків підвищення якості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні (підрозділ 4.1), шляхів вирішення проблем нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (підрозділ 4.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права та інших галузевих наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою роботи є Конституція

України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані в Україні, закони та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають адміністративно-правові засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні. У ході дисертаційного дослідження було також використано законодавство деяких зарубіжних країн, досвід яких щодо правового регулювання у сфері фізичної культури і спорту в Україні може бути застосований в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять узагальнення практики публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, рейтинги України, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в дисертації на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу законодавства України, міжнародного законодавства та практики їх реалізації визначено сутність та розкрито особливості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні, а також запропоновано авторське бачення напрямків його вдосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових концептуальних наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні наукові положення, які виносяться на захист:

вперше:

– для розроблення і координації реформ у сферах фізичної культури і спорту на зміну Раді з питань реформування сфери фізичної культури та спорту запропоновано створити координаційний центр, який об'єднував би всіх суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, а також представників функціонально-допоміжної структури;

– враховуючи зв'язок розвитку фізичної культури і спорту з інформаційною політикою держави, а також недостатність у цьому аспекті ресурсів для розвитку фізичної культури і спорту центрального органу виконавчої влади в Україні, що формує та реалізує політику у відповідних сферах, запропоновано об'єднати в рамках компетенції одного суб'єкта публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту з публічним адмініструванням інформаційної сфери, а також забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів, що цілком відповідає змісту поняття гуманітарної політики держави, вироблення та впровадження якої необхідні для здійснення одним суб'єктом; при об'єднанні публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту з публічним адмініструванням інформаційної сфери запропоновано за зразком організації та функціонування Культурного Фонду України у структурі Міністерства культури України створити Спортивний Фонд України;

– запропоновано впровадження в Україні європейської моделі саморегулювання, яке доповнюється публічним адмініструванням. Саморегулівні організації після врегулювання їх статусу відповідним чином зможуть взяти на себе частину функцій публічного адміністрування в

аспекті контролю якості надання фізкультурно-спортивних послуг, визначення правил організації та проведення спортивних змагань;

– однією з форм публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту запропоновано визначити квотування обов'язкового (мінімального) обсягу часу на висвітлення спортивних подій в аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації;

удосконалено:

– поняття публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, яке запропоновано визначати як професійну політично неупереджену діяльність на посадах публічної служби в органах держави та місцевого самоврядування в межах їх компетенції із практичного виконання завдань і функцій держави щодо підвищення рівня життя і здоров'я населення, поширення масового спорту та збільшення фізичної активності, ведення здорового способу життя, покращення показників України у спортивних змаганнях;

– класифікацію напрямків вирішення проблем нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, що включає два основні вектори: розроблення цільових програм та формування системи регуляторних нормативно-правових актів, що включатимуть норми з питань публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, з вирішенням питання кодифікації норм відповідної галузі;

дістали подальшого розвитку:

– концепція спортивних клубів, що передбачає відхід від організаційно-правової форми громадської організації з переходом до комерційних підприємств у сферах фізичної культури і спорту в поєднанні із символічною текстовою моделлю класифікації креативних індустрій Девіда Хезмондалша, що обґрунтовує доцільність віднесення в законодавстві України спорту до числа видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій, розвиток яких є інвестиційно привабливим і може бути передумовою розвитку спорту в Україні як незалежної галузі економіки;

– підхід щодо розвитку недержавних форм власності у матеріально-технічному забезпеченні сфер фізичної культури і спорту в аспекті переходу на комплексні спортивні споруди, які відповідатимуть європейським стандартам, включаючи стандарти інклюзії, та забезпечать можливість об'єднання занять кількома видами спорту, проведення змагань, спортивних зборів, реабілітації та інших напрямків діяльності;

– пропозиція про необхідність децентралізації та дерегуляції публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту в поєднанні з концепцією розуміння виконавчої влади як системи управління, що характеризується зв'язками безпосереднього та опосередкованого впливу;

– обґрунтування необхідності розвитку електронного врядування в Україні, яка знайшла продовження у пропозиціях: 1) формування

електронних реєстрів (інформація про спортивні споруди, спортивні організації, включаючи національні федерації з видів спорту, дозволених в Україні, та спортивні клуби, професійних спортсменів, тренерів тощо); 2) переходу на електронне управління коштами задля забезпечення дотримання прозорості та відкритості публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту на основі концепції рейтингів видів спорту, аналізу публічного попиту;

– підхід щодо розвитку нової системи фінансування спорту та фізичної культури за напрямком розвитку дитячо-юнацького спорту та фізичної культури у вигляді переходу від утримання об'єктів спортивної інфраструктури та штату тренерів до закупівлі фізкультурно-спортивних послуг (через укладення договорів або ж декларацій на гарантований обсяг фізкультурно-спортивних послуг);

– пропозиція про необхідність утворення мережі фізкультурно-спортивних кластерів, що може стати одним зі шляхів розвитку відповідної креативної індустрії в Україні.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері — як основа для подальших досліджень проблем публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (*акт впровадження Кримінологічної асоціації України від 15.10.2019 р.*);

– правотворчості — в ході уточнення та доповнення чинних законів та підзаконних нормативно-правових актів, а також під час розроблення проектів відповідних нормативно-правових актів, що буде сприяти поліпшенню публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту (*акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 16.10.2019 р.*);

– правозастосовній діяльності — з метою підвищення ефективності практичного виконання завдань і функцій держави щодо підвищення рівня життя і здоров'я населення, поширення масового спорту та збільшення фізичної активності, ведення здорового способу життя, покращення показників України у спортивних змаганнях;

– освітньому процесі — під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін адміністративно-правового спрямування та спеціальної фізичної підготовки; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Харківському національному університеті внутрішніх справ. Їх враховано також у навчально-методичних розробках, підготовлених автором (*акт впровадження Харківського національного університету внутрішніх справ від 17.10.2019 р.*).

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення та висновки було оприлюднено на науково-практичних конференціях, зокрема: «Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування» (Київ, 2016), «Пріоритети розвитку юридичних наук у

XXI столітті» (Одеса, 2017), «Сучасні правові системи світу в умовах глобалізації: реалії та перспективи» (Київ, 2018), «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (Київ, 2018), «Юридична наука: виклики і сьогодення» (Одеса, 2018), «Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права» (Львів, 2019), «Право як ефективний суспільний регулятор» (Львів, 2019), «Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності» (Харків, 2019).

Публікації. Основні результати дослідження викладено в одноосібній монографії, 22-х статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та тезах наукових повідомлень на 8-ми науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, поділених на дванадцять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 433 сторінки. Список використаних джерел містить 447 найменувань і займає 51 сторінку, додатки розміщено на 10-ти сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** доведена актуальність теми дисертаційного дослідження; встановлено її зв'язок з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; перераховано використані в дослідженні методи; обґрунтовано наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дослідження; надано інформацію щодо апробації результатів та структури дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічна основа публічного адміністрування сфери фізичної культури та спорту в Україні» включає виділення ознак та формування поняття публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні як окремих галузей, що їх взаємний зв'язок вказує на доцільність об'єднання їх публічного адміністрування в компетенції одного суб'єкта.

У *підрозділі 1.1 «Публічне адміністрування як вид державної діяльності»* встановлено зміст поняття публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні, враховуючи сучасні тенденції розвитку адміністративного права України та поглиблення європейської інтеграції з метою набуття Україною членства в ЄС.

Встановлено, що сьогодні науковцями, державними службовцями, політиками та іншими суб'єктами адміністративних правовідносин, окрім поняття «державне управління» використовується інша дефініція – «публічне адміністрування», що ставить проблему їх змісту та співвідношення (переходу на використання поняття публічне адміністрування чи публічне управління не відбулося), вирішення якої запропоновано здійснювати на базі наступної концепції влади та управління

в Україні: влада народу України (публічна влада), публічне управління (опосередкована реалізація публічної влади), публічна служба з виділенням політичної та адміністративної складової.

Обґрунтовано, що в аспекті еволюції та розвитку категоріально-понятійного апарату науки адміністративного права України можливим є перехід з використання поняття державного управління у вузькому та широкому розумінні на категорії публічного управління та публічного адміністрування в якості виду першого (ціле та чистина). Поняття державного управління в широкому трактуванні (як управління, яке здійснюється всіма органами держави, не залежно від виду влади, яку такі реалізують) запропоновано позначити категорією публічного управління, яке, по-перше, ілюструє найбільш значимі на сьогодні ознаки відповідної діяльності: втілення суверенітету народу, належність влади народові, реалізацію суспільних інтересів без підміни їх державними тощо. По-друге, не обмежує число суб'єктів органами держави, дозволяючи віднести органи місцевого самоврядування до суб'єктів публічного управління.

Публічне адміністрування запропоновано пов'язувати з обсягом категорії державного управління у вузькому розумінні та визначати як професійну політично неупереджену діяльність на посадах публічної служби в органах держави та місцевого самоврядування в межах їх компетенції із практичного виконання наступних завдань і функцій держави: аналіз державної політики; забезпечення її реалізації; виконання норм законодавства; забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; здійснення нагляду та контролю за дотриманням законодавства; управління фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; управління персоналом органів; реалізації інших повноважень, визначених законодавством.

У підрозділі 1.2 «Фізична культура та спорт як напрямки публічного адміністрування» прослідковано зв'язок фізичної культури як аспекту загальної культури, що на сьогодні адмініструється Міністерством культури України, та спорту, адміністрування розвитку якого в Україні охоплено компетенцією Міністерства молоді та спорту України. Встановлено, що вказані сфери поєднуються поняттям гуманітарної політики держави, що запропоновано покласти в основу реформування їх публічного адміністрування.

Обґрунтовано багатоаспектну концепцію дій суб'єктів публічного адміністрування в аспекті реформування сфер фізичної культури та спорту в Україні. По-перше, суб'єкти публічного адміністрування розробляють державну політику у сферах фізичної культури та спорту, чим визначають пріоритети розвитку, вектори спрямування сил, засобів та коштів на розвиток спорту та фізичної культури. По-друге, напрямком дій суб'єктів публічного адміністрування при реформуванні сфер фізичної культури та спорту повинно бути вдосконалення самої системи адміністрування. Третім аспектом дій суб'єктів публічного адміністрування в рамках реформування

сфер фізичної культури та спорту в Україні доцільно визначити підвищення якості надання адміністративних послуг і розробка законодавчої бази для адміністративних процедур.

Перший з названих напрямків дій суб'єктів владних повноважень запропоновано базувати на розумінні та визначенні місця спорту серед граничних з креативними індустріями видів економічної діяльності, перелік яких в Україні наразі відсутній, хоча поняття «креативні індустрії» вже закріплене і його визначення - надане.

Доведено, що дії суб'єктів публічного адміністрування в рамках розвитку сфер фізичної культури та спорту в Україні повинні охоплювати зміни відповідної системи управління в аспекті розподілу повноважень між суб'єктами публічного адміністрування різних рівнів, розширення форм, методів їх діяльності, враховуючи реформу децентралізації та дерегуляції. В рамках реформування системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, акцентовано увагу на доцільності об'єднання повноважень з управління сферами спорту та фізичної культури на вищому рівні ієрархії системи в компетенції одного суб'єкта. Підтримано позицію до компетенції такого суб'єкта публічного адміністрування включати і поширення суспільно важливої інформації в Україні та за її межами, а також забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів в якості окремого напрямку діяльності. Це цілком відповідає змісту поняття гуманітарної політики держави, вироблення та впровадження якої доцільне для здійснення одним суб'єктом. Втілення вказаної концепції реформування повинно включати юридичні зміни в законодавстві України, на основі сучасних розробок науки адміністративного права України. І як другий етап - практичне впровадження змін у систему управління з визначенням строків, відповідальних виконавців та наслідків невиконання поставлених завдань.

Підрозділ 1.3 «Засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» присвячено визначенню основних засад публічного адміністрування вказаних сфер.

Визначено, що засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту як частина принципів адміністративного права являють собою об'єктивно обумовлені основоположні універсальні обов'язкові для виконання і дотримання вимоги до діяльності суб'єктів владних повноважень.

Визначення засад публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту здійснено в контексті впровадження в Україні концепції ефективного управління (Good Governance) та на базі рекомендованих для врахування в адміністративному європейському просторі принципів місцевого самоврядування (насамперед, визначених у Європейській Хартії місцевого самоврядування) та належного врядування (Good Administration), в тому числі - включені до Білої книги Європейського врядування, Рекомендації CM/Rec (2007) 7 Комітету міністрів державам-членам щодо належного управління).

Засадами публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні запропоновано визначати наступні: 1) пріоритетність прав та свобод людини і громадянина; 2) плюралістичність організації системи управління, 3) паритетність суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні; 4) децентралізація влади; 5) відкритість і прозорість; 6) взаємодія суб'єктів публічного адміністрування з органами держави, інститутами громадянського суспільства, окремими особами; 7) продуктивність; 8) компетентність; 9) фінансова спроможність; 10) забезпечення участі громадськості в ухваленні рішень задля забезпечення при їх прийнятті домінування громадської думки. Доведено, що роль держави у розвитку спорту та фізичної культури України є важливою та актуальною сьогодні. Однак, не менш важливим для сучасного розвитку фізичної культури та спорту є розуміння різного правового статусу учасників відповідних правовідносин, серед яких не тільки органи держави та місцевого самоврядування, але і інститути громадянського суспільства. Їх роль у розвитку вказаних сфер неможна применшувати. При цьому слід розуміти, що лише взаємодія всіх суб'єктів правовідносин сприяє розвитку фізичної культури та спорту.

Підрозділ 1.4 «Правове регулювання публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» включає аналіз нормативно-правової бази, що є основою для регулювання відносин вказаних сфер.

Доведено, що провідне місце у правовому регулюванні сфер фізичної культури і спорту належить нормам адміністративного права, які складають основу публічного адміністрування вказаних сфер, визначаючи статус суб'єктів публічного адміністрування, принципи, підстави, форми і методи їх службової діяльності, пріоритети та шляхи формування державної політики в галузях фізичної культури і спорту, засоби та процедури її впровадження, регулюють контроль та нагляд у вказаних сферах. Також адміністративно-правове регулювання має місце для регламентації відносин у сферах фізичної культури та спорту за участю суб'єктів владних повноважень щодо захисту прав і свобод осіб та їх груп, притягнення до адміністративної відповідальності, запобігання та протидії корупції у вказаних сферах.

Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування сфер фізичної культури визначене як сукупність адміністративно-правових норм та інших адміністративно-правових засобів, за допомогою яких закріплюють, впорядковують, охороняють відносини за участю суб'єктів владних повноважень у вказаних сферах в інтересах людини, суспільства та держави через механізм адміністративно-правового регулювання. Механізм адміністративно-правового регулювання, об'єднуючи органічну (норми права, акти його реалізації, форми, методи, правові відносини) та функціональну (юридичні факти, правова свідомість, акти тлумачення права, акти застосування норм права) складові забезпечує втілення адміністративно-правового регулювання у правовій поведінці учасників

адміністративних правовідносин на основі сприйняття та наступного відображення у соціально значущій діяльності адміністративних норм у формах дотримання та застосування.

Розділ 2 «Структурно-функціональна характеристика публічного адміністрування сфери фізичної культури та спорту в Україні» присвячено визначенню мети, завдань та функцій, формуванню цілісного уявлення про систему суб'єктів та об'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні, форм та методів його реалізації.

У підрозділі 2.1 «Основні сучасні завдання та функції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» визначено мету, завдання та функції як публічного адміністрування, так і на цій основі суб'єктів його здійснення з конкретизацією щодо сфер фізичної культури та спорту.

Встановлено, що мета публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту є загальною категорією, що має конкретизацію в цілях, які доцільно закріплювати в програмно-цільових актах з наступною розробкою планів їх реалізації. Цілі змінюються, коли певні з них досягнуто. Мета, завдання та функції публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту є у порівнянні з цілями більш сталими положеннями щодо загального спрямування та конкретизованих напрямків діяльності конкретних суб'єктів організаційної структури публічного адміністрування.

Встановлено, що сучасні завдання та функції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту обумовлені його метою як орієнтиром розвитку відповідної системи в якості бажаного спрямування її діяльності. Відхід від парадигми управління людьми до концепції обслуговування людей тягне перегляд всіх категорій адміністративного права, що стосуються цілепокладання. В контексті розвитку теорії публічного адміністрування такі зміни включають доцільність визначення метою публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту - забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, що, в свою чергу, дозволяє метою функціонування публічної адміністрації у вказаних сферах визначити служіння суспільству. Реалізація мети досягається шляхом розробки системи цілей (які можуть бути закріплені в програмно-цільових актах з розробкою планів їх реалізації), регламентації завдань та функцій суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту.

Напрямки діяльності суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, обумовлені завданнями, включають 1) загальні функції, притаманні всім суб'єктам публічного адміністрування, не залежно від сфери та рівня в ієрархії, 2) спеціалізовані, відмінні для кожного рівня організаційної структури функції, та 3) допоміжні, які слугують забезпеченню виконання загальних та спеціальних. Реформа децентралізації влади передбачає перерозподіл спеціальних функцій між ланками системи різних рівнів, для чого з вищих рівнів ряд функцій запропоновано передати

на нижчі ланки та на виконання функціонально-допоміжної структури системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту.

У підрозділі 2.2. «Суб'єктно-об'єктний склад системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» визначено структуру системи суб'єктів та об'єктів публічного адміністрування вказаних сфер з характеристикою зв'язків між її ланками.

Запропоновано суб'єктно-об'єктний склад системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту розподілити у шість блоків, п'ять з яких складають внутрішньодержавну систему публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту України, а шостий являє собою міжнародний рівень, де відбувається взаємодія п'яти означених блоків з міжнародними спортивними організаціями, суб'єктами владних повноважень сфер фізичної культури та спорту інших держав.

Структурно-функціональний аналіз суб'єктно-об'єктного складу системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту дозволив виділити проблеми розгалуженості системи суб'єктів управління, подвійних впливів різних суб'єктів на той самий об'єкт, недостатності ресурсів певних суб'єктів публічного адміністрування для виконання покладених на них завдань та функцій. З цієї точки зору перерозподіл повноважень між стратегічним апексом, лінією середньо ланки, операційним ядром та функціонально-допоміжною структурою визначено доцільним для включення в число напрямків підвищення якості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні. В свою чергу, для цього середня ланка, операційне ядро та функціонально-допоміжна структури повинні бути підготовлені як з точки зору визначення поняття та статусу спортивних організацій та їх різновидів спортивних клубів, так і в аспекті методичної роботи, в тому числі з функціонально-допоміжною структурою, суб'єктам якої будуть передаватися повноваження від стратегічного апексу.

Підрозділ 2.3 «Форми та методи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» присвячено виділенню з числа форм та методів публічного адміністрування притаманних компетенції суб'єктам його здійснення у сферах фізичної культури та спорту з формуванням пропозицій щодо їх розвитку та вдосконалення.

Встановлено, що форми публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту вказують на зовнішній прояв певної діяльності, а методи ілюструють ті засоби та способи, які використовує чи застосовує суб'єкт адміністративного права. Обґрунтовано, що форми та методи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні на сьогодні розвиваються відповідно змінам, які характеризують розвиток публічного адміністрування у країні в цілому за реформами децентралізації та дерегуляції, розвитку електронного врядування.

В контексті розвитку форм означене проявляється у перерозподілі повноважень між ієрархічними структурними елементами суб'єктної

системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, де загальні форми правотворчості та правозастосування набувають вигляд конкретних повноважень в рамках компетенції кожного суб'єкта.

Для методів публічного адміністрування, які включають імперативні та диспозитивні, зміни стосуються збагачення способів зв'язків суб'єктів, що переносяться у кіберпростір. І таке перенесення вимагає формування ресурсного забезпечення.

У розділі 3 «Міжнародний досвід публічного адміністрування сфери фізичної культури та спорту» проаналізовано світові моделі публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, виділено стандарти публічного адміністрування у вказаних сферах, доцільні для врахування при реформі відповідної діяльності в Україні.

Підрозділ 3.1 «Світові моделі публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» включає аналіз існуючих у світі моделей адміністрування вказаних сфер з порівнянням засад публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні задля визначення пропозицій по його вдосконаленню на основі врахування світового досвіду.

Аналіз світових моделей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту дозволив дійти висновку про прийнятність для України європейської моделі управління вказаними сферами, до числа характерних рис якої віднесена активна участь у виробленні та реалізації відповідної політики інститутів громадянського суспільства, що спеціалізуються на питаннях фізичної культури та спорту, входячи до функціонально-допоміжної структури системи організації управління відповідної ланки. Хоча відповідні організації не наділені владними повноваженнями та їх рішення не забезпечені засобами примусу, їх роль в публічному адмініструванні сфер фізичної культури та спорту як свідчить зарубіжний досвід може бути значною, для чого відповідні інституції повинні отримати ряд повноважень щодо контролю, організації змагань тощо. При цьому принцип їх взаємодії з органами держави та місцевого самоврядування залишиться незмінним задля реалізації всіх напрямків розвитку сфер фізичної культури та спорту в Україні, що згідно з європейськими вимогами включають пропорційний розвиток професійного, масового та спорту вищих досягнень задля забезпечення реалізації п'яти функцій спорту, визначених у Білій книзі по спорту.

Для реалізації вказаного в Україні розвиток масового спорту та формування фізичної культури повинні бути реальними, а не декларативними, для чого передумовою є активна робота у відповідних напрямках у дошкільних навчальних закладах та школах з продовженням у ВНЗ України. Також умовою виконання завдань, поставлених перед публічним адмініструванням сфер фізичної культури та спорту, є формування мережі територіально доступних спортивних комплексів

європейського зразка, де можливі заняття кількома видами спорту, фізична реабілітація, проведення зборів, змагань тощо.

Для ефективної співпраці державного, самоврядного та суспільного блоків управління у сферах фізичної культури та спорту на зразок Великої Британії підтримано позицію реорганізації центрального органу виконавчої влади України, що визначає та реалізує політику у сферах фізичної культури та спорту, з метою утворення органу, який відповідав би в цілому за гуманітарну політику держави.

Підрозділ 3.2 «Міжнародні стандарти публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» включає виділення тих стандартів, які повинні бути враховані в Україні при визначенні напрямків вдосконалення відповідної діяльності.

Для України євроінтеграційний курс зумовлює реформи публічної адміністрації на основі міжнародних стандартів належного врядування. Для цього серед напрямків реформ запропоновано дияти наступні: 1) закріплення принципів державної служби на основі Кодексу належної адміністративної поведінки (The European Code of Good Administrative Behaviour); 2) формування нормативної бази електронних довірчих послуг для організації єдиного цифрового простору України з перспективою його входження в ЄС на основі Регламенту ЄС № 910/2014 про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку (Electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing – «eIDAS»); 3) розвиток концепції електронного врядування в наступних аспектах: а) розробка стандартів доступності веб-сайтів і мобільних додатків для органів публічного врядування, які б узагальнили та встановили єдині вимоги до інформації, яка повинна бути доступною, її форми, способи та засоби доступу; б) вирішення проблеми альтернативних засобів доступу до веб-сайтів і мобільних додатків для людей з обмеженими можливостями на виконання ст. 9 «Доступність» Конвенції ООН про права інвалідів від 13.12.2006.

У підрозділі 3.3 «Співробітництво суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту: міжнародний рівень» обґрунтовано значення та виділено форми взаємодії суб'єктів публічного адміністрування вказаних сфер на наддержавному рівні.

Встановлено, що співробітництво суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту на міжнародному рівні є важливою складовою розвитку вказаних сфер через проведення міжнародних конференцій та організацію саммітів, створення національних координаційних центрів суб'єктами публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, які інституційно віднесені до систем внутрішньодержавного значення, і співпрацюють не тільки між собою, але і з міжнародними організаціями відповідної спрямованості: Міжнародним

олімпійським комітетом, асоціаціями, пов'язаними зі спортом, і іншими партнерами.

Серед форм співробітництва виділено укладення міжнародних договорів, що доповнюють законодавство кожної з країн, включаючи єдині для всіх вимоги, правила, процедури, тенденції. В цьому аспекті для України важливим напрямком розвитку сфер фізичної культури та спорту є розроблення антидопінгового закону на основі Всесвітнього антидопінгового кодексу ВАДА.

Окремим напрямком розвитку сфер фізичної культури та спорту в Україні визначено інклюзивний спорт, що повинен передбачати розробку інклюзивних спортивних програм для нейротипових дітей та дітей з особливостями розвитку, які є достатньо фізично розвинутими для участі у параолімпійських видах спорту, але мають порушення психофізичного розвитку, а тому потребують корекції задля врахування особливостей формування фізичної культури та спорту для них .

У розділі 4 «Вдосконалення публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту в Україні» підсумовано проблеми та на цій основі визначено напрямки реформ публічного адміністрування вказаних сфер.

У підрозділі 4.1 «Перспективні напрямки підвищення якості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні» сформульовано пропозиції щодо напрямків реформування публічного адміністрування вказаних.

По-перше, наголошено на необхідності забезпечення прозорості та відкритості діяльності суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту через подальше впровадження електронного врядування, цифровізації адміністрування.

По-друге, доцільним визначений перехід на європейську модель адміністрування сфери фізичної культури та спорту, для чого акцентовано увагу на подальшій децентралізації влади та автономії спортивних федерацій; доцільності підвищення інвестиційної привабливості галузей фізичної культури та спорту паралельно з забезпеченням ефективного використання бюджетних коштів через укладення договорів або ж декларацій на гарантований об'єм фізкультурно-спортивних послуг; перехід на комплексні спортивні споруди, в тому числі - недержавних форм власності, чому сприятиме розширення можливих організаційно-правових форм участі у спорті від громадської організації до комерційного підприємства; при проектуванні, будівництві та експлуатації спортивних залів навчальних закладів (насамперед, шкіл) враховувати можливості їх кооперованого з населенням використання.

Третім напрямком визначена доцільність координації реформування публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, розвиток відповідних сфер через суб'єкта, який об'єднуватиме державу, громадянське суспільство та місцеве самоврядування. До числа суб'єктів, зусилля яких

доцільно об'єднати задля здійснення обґрунтованої реформи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні запропоновано віднести представників Президента України (адміністрація Президента України), Верховну Раду України (Комітет з питань молоді і спорту), Кабінет міністрів України та Міністерство молоді та спорту України, Міністерство культури, Міністерство освіти України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Міністерство фінансів України, Державне агентство з питань електронного урядування України, Федерації з різних з видів спорту, визнаних в Україні, Національний Олімпійський Комітет, Спортивний Комітет України.

По-четверте, доцільним визначено введення квотування обов'язкового (мінімального) обсягу часу на висвітлення спортивних подій в аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації.

По-п'яте, доцільним визначено здійснити реорганізацію центрального органу виконавчої влади, що формує та реалізує політику у сферах фізичної культури та спорту.

Шостим напрямком позначено врегулювання статусу спортивних клубів, який можливо надати і спортивним школам задля розширення їх повноважень та джерел фінансування.

Підрозділ 4.2 «Шляхи вирішення проблем нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту» включає систематизацію проблем регулювання задля розробки пропозицій щодо їх вирішення.

Встановлено, що недосконалість нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування у сферах фізичної культури і спорту проявляється у наступних проблемах: 1) несистематизованість актів вказаних сфер (рішенням є розробка та прийняття Спортивного кодексу України); 2) відсутність єдиної концепції розвитку сфер фізичної культури та спорту, визначення чіткої стратегії розвитку сфер (вирішенням є розробка та вдосконалення програмно-цільових актів на визначений період з постановкою конкретних цілей та завдань, їх розподілом, визначенням відповідальних осіб та джерел фінансування); 3) наявність прогалин правового регулювання питань, які повинні бути вирішені (спортивних лотерей, букмекерської діяльності, саморегулювних організацій у спорті, меценатства у спорті, спортивного фонду України тощо); 4) доцільність зміни чинного законодавства з урахуванням тих принципів, які названі основними для розвитку сфер фізичної культури та спорту в Україні: плюралізм та паритетність суб'єктів публічного адміністрування, децентралізація управління.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукової проблеми, яка полягає у визначенні сутності та особливостей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні та опрацюванні на цій основі відповідної концепції. У результаті дослідження сформульовано такі основні висновки.

1. Аргументовано, що концепція переорієнтації держави на служіння людині, а не управління людьми, з одного боку, а з іншого, коли до уваги взяти сучасний курс України на поглиблення європейської інтеграції з метою набуття членства в ЄС (процес інтеграції охоплює вдосконалення вітчизняної законодавчої бази у формі адаптації законодавства України до законодавства ЄС), обумовлюють необхідність перегляду та розширення категоріально-понятійного апарату науки адміністративного права України, що включає введення понять «публічне управління» та «публічне адміністрування» поряд із поняттям державного управління. В рамках вирішення проблеми співвідношення вказаних понять аргументами на користь переходу з використання поняття державного управління у вузькому та широкому значеннях до понять публічного управління та публічного адміністрування названі наступні: 1) термін «публічне» усуває трактування управління як втілення інтересів та волі держави, вказуючи на носія влади — народ України; 2) органи місцевого самоврядування входять до числа суб'єктів публічного управління та публічного адміністрування як підвиду публічного управління; 3) адаптація законодавства України до законодавства ЄС включає необхідність перегляду понять, які у міжнародному вимірі не використовуються чи можуть бути розтлумачені неоднозначно; 4) паралельне використання всіх трьох категорій вносить плутанину на практиці при визначенні їх змісту; 5) позначення одним поняттям (державне управління) двох різних явищ не відповідає вимогам до юридичної термінології в аспекті точності, лаконічності та однозначності в описі ознак явища, яке такі позначають.

2. Розділено дві сфери публічного адміністрування: 1) фізична культура як частина загальної культури; 2) спорт. Однак при цьому доведено, що взаємний вплив, взаємна залежність названих сфер указують на доцільність їх регулювання єдиним центром, на єдиних принципах, з використанням тих самих форм і методів публічного адміністрування, що сприятиме досягненню мети та завдань, які для сфери фізичної культури та спорту також взаємообумовлені. Також акцентовано увагу на зв'язку розвитку спорту та фізичної культури з інформаційною політикою держави, що в цілому веде до змісту поняття гуманітарної політики держави, вироблення та впровадження якої запропоноване для здійснення одним суб'єктом, що передбачає реорганізацію центрального органу виконавчої влади України, який визначає та реалізує політику у сферах фізичної культури та спорту, з метою утворення органу, який відповідав би в цілому

за гуманітарну політику держави, для забезпечення вказаного суб'єкта ресурсами, ефективної співпраці державного, самоврядного та суспільного блоків управління у сферах фізичної культури та спорту.

3. Доведено, що з метою реформування публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту для суб'єктів публічного адміністрування доцільним є: 1) розроблення державної політики у сфері фізичної культури та спорту, чим визначатимуться пріоритети розвитку сфер, вектори спрямування сил, засобів та коштів на розвиток спорту та фізичної культури (цей напрямок дій суб'єктів владних повноважень доцільно базувати на розумінні та визначенні місця спорту серед граничних з креативними індустріями видів економічної діяльності, перелік яких в Україні наразі відсутній, хоча поняття «креативні індустрії» вже закріплене і його визначення надане); 2) вдосконалення самої системи адміністрування, її нормативно-правового забезпечення; 3) вдосконалення порядку та якості надання адміністративних послуг і розроблення законодавчої бази для адміністративних процедур.

4. Засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту як частина принципів адміністративного права визначені як об'єктивно обумовлені основоположні універсальні обов'язкові для виконання і дотримання вимоги до діяльності суб'єктів владних повноважень. Засадами публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні (в контексті впровадження в Україні концепції ефективного управління (Good Governance) та враховуючи рекомендовані для врахування в адміністративному європейському просторі принципи місцевого самоврядування (насамперед, визначені у Європейській Хартії місцевого самоврядування) та належного врядування (Good Administration), в тому числі включені до Білої книги Європейського врядування, Рекомендації CM/Rec (2007) 7 Комітету міністрів державам-членам щодо належного управління) пропонуємо вважати наступні: 1) пріоритетності прав та свобод людини і громадянина; 2) плюралістичної організації системи управління; 3) паритетності суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні; 4) децентралізації влади; 5) відкритості і прозорості; 6) взаємодії суб'єктів публічного адміністрування з органами держави, інститутами громадянського суспільства, окремими особами; 7) *продуктивності*; 8) компетентності; 9) фінансової спроможності; 10) забезпечення участі громадськості в ухваленні рішень задля забезпечення при їх прийнятті домінування громадської думки.

5. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту визначене як сукупність адміністративно-правових норм та інших адміністративно-правових засобів, за допомогою яких закріплюють, впорядковують, охороняють відносини за участю суб'єктів владних повноважень в інтересах людини, суспільства та держави з метою підвищення рівня життя і здоров'я населення, поширення масового

спорту та збільшення фізичної активності, ведення здорового способу життя, покращення показників України у спортивних змаганнях. Адміністративно-правове регулювання охоплює визначення статусу суб'єктів публічного адміністрування, принципів, підстав, форм і методів їх службової діяльності, пріоритетів та шляхів формування державної політики у сфері фізичної культури і спорту, засоби та процедури її впровадження, регулювання контролю та нагляду у вказаній сфері. Також адміністративно-правове регулювання має місце для регламентації відносин у сфері фізичної культури та спорту за участю суб'єктів владних повноважень щодо захисту прав і свобод осіб та їх груп, притягнення до адміністративної відповідальності, запобігання та протидії корупції.

6. Встановлено, що механізм адміністративно-правового регулювання у сфері фізичної культури та спорту забезпечує втілення адміністративно-правового регулювання у правовій поведінці учасників адміністративних правовідносин на основі сприйняття та наступного відображення у соціально значущій діяльності у формах дотримання та застосування адміністративних норм і включає дві складові: 1) органічну (норми права, акти його реалізації, форми, методи, правові відносини); 2) функціональну (юридичні факти, правова свідомість, акти тлумачення права, акти застосування норм права).

7. Метою публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту в контексті переходу від парадигми управління людьми та владного розпорядництва до концепції обслуговування громадянського суспільства запропоновано визначити забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, що, у свою чергу, дозволяє метою функціонування публічної адміністрації у вказаній сфері визначити служіння суспільству в аспекті розвитку: 1) професійного спорту та спорту вищих досягнень, що повинно забезпечувати підвищення показників України у міжнародних змаганнях, сприяти формуванню позитивного іміджу держави як на внутрішньодержавному рівні, так і в рамках міжнародного співробітництва; 2) масового спорту для вирішення проблем тривалості життя, його якості за рахунок покращення здоров'я населення, зменшення алкоголізму, наркоманії, тютюнокуріння та вирішення інших проблем, обумовлених способом життя; для впровадження здорового активного способу проведення дозвілля, сприяння саморозвитку, формуванню розвиненої у всіх планах особистості, особливого типу ідентичності, толерантності та терпимості в суспільстві, засвоєнню культурних норм.

8. Суб'єктно-об'єктний склад системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту розподілено на шість блоків, п'ять із яких становлять внутрішньодержавну систему публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту України, а шостий являє собою міжнародний рівень, де відбувається взаємодія п'яти означених блоків з

міжнародними спортивними організаціями, суб'єктами, які наділені владними повноваженнями у сфері фізичної культури та спорту.

9. Визначено, що переорієнтація на сервісну функцію публічного адміністрування повинна супроводжуватися переглядом та розширенням у компетенції окремих суб'єктів форм і методів його здійснення для виконання поставлених перед ними завдань. Методи публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту ілюструють ті засоби та способи, які використовує чи застосовує суб'єкт адміністративного права для виконання поставлених перед ним завдань. У контексті формування кіберпростору питання способів публічного адміністрування, встановлення зв'язків суб'єктів адміністративних відносин набуває особливої актуальності, оскільки віртуальний простір як середовище реалізації праввідносин відрізняється від традиційних зв'язків у фізичному просторі й потребує зміни матеріально-технічної бази, кадрового та ресурсного забезпечення.

10. Аналіз світових тенденцій та особливостей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в різних країнах дозволив сформулювати моделі управління, з числа яких для України доцільною визначена орієнтація на європейську, що характеризується: 1) розгалуженою пірамідальною ієрархічною функціонально-допоміжною структурою системи публічного адміністрування з провідною роллю спортивних клубів та федерацій у реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту (регіональних, національних, європейських); 2) активною співпрацею влади та суспільства для пропорційного розвитку професійного і масового спорту та спорту вищих досягнень задля забезпечення реалізації п'яти функцій спорту, визначених у Білій книзі по спорту; 3) непрямим регулюванням державою економічних процесів, основною формою участі держави в управлінні сферами фізичної культури та спорту через правотворчість; 4) наявністю наддержавного рівня управління і координації; 5) тенденцією розвитку масового спорту та початку формування фізичної культури вже у дошкільних навчальних закладах та на рівні середньої освіти з продовженням у коледжах, ЗВО; б) формуванням мережі територіально доступних спортивних комплексів європейського зразка, де можливі заняття кількома видами спорту, фізична реабілітація, проведення зборів, змагань тощо.

11. Констатовано, що поглиблення європейської інтеграції України з метою набуття членства в ЄС включає реформи публічної адміністрації на основі міжнародних стандартів належного врядування, які мають характер рекомендацій, але від того не втрачають свого значення для визначення та реалізації реформ, серед яких сьогодні актуальними для вирішення питаннями є: 1) закріплення принципів державної служби на основі Кодексу належної адміністративної поведінки (The European Code of Good Administrative Behavior); 2) формування нормативної бази електронних довірчих послуг для організації єдиного цифрового простору України з

перспективою його входження в ЄС на основі Регламенту ЄС № 910/2014 про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку (Electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing — «eIDAS»); 3) розвиток концепції електронного врядування в контексті: а) розроблення стандартів доступності веб-сайтів і мобільних додатків для органів публічного врядування, які б узагальнили та встановили єдині вимоги до інформації, яка повинна бути доступною, її форм, способів та засобів доступу; б) вирішення проблеми альтернативних засобів доступу до веб-сайтів і мобільних додатків для людей з обмеженими можливостями на виконання ст. 9 «Доступність» Конвенції ООН про права інвалідів від 13.12.2006 р.; 4) розроблення антидопінгового закону на основі Всесвітнього антидопінгового кодексу ВАДА; 5) розвиток інклюзивного спорту, що передбачає розроблення інклюзивних спортивних програм для нейротипових дітей та дітей з особливостями розвитку, які є достатньо фізично розвиненими для участі у параолімпійських видах спорту, але мають порушення психофізичного розвитку, а тому потребують корекції.

12. Обґрунтовано, що співробітництво суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту на міжнародному рівні є важливою складовою розвитку вказаних сфер, що здійснюється у формах: 1) проведення міжнародних конференцій та організації самітів; 2) створення національних координаційних центрів, через які суб'єкти публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, інституційно віднесені до систем внутрішньодержавного значення, співпрацюють не тільки між собою, але і з міжнародними організаціями відповідної спрямованості: Міжнародним олімпійським комітетом, асоціаціями, пов'язаними зі спортом, і іншими партнерами; 3) укладення міжнародних договорів.

13. Виявлено, що проблеми публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні не можуть бути вирішені поодиночі, потребуючи комплексності підходу, який може бути втілений у наступних напрямках реформування:

1. Забезпечення прозорості та відкритості діяльності суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту через подальше впровадження електронного врядування, цифровізації адміністрування: а) формування електронних реєстрів шляхом узагальнення та об'єднання інформації про спортивні споруди, спортивні організації, включаючи національні федерації з видів спорту, дозволених в Україні, та спортивні клуби, професійних спортсменів, тренерів тощо; б) перехід на електронне управління коштами на основі формування критеріїв для встановлення рейтингів видів спорту та на цій основі формування уявлення про публічний попит на певні види спорту у спорті вищих досягнень, у масовому спорті; в) введення квотування обов'язкового (мінімального) обсягу часу на висвітлення спортивних подій в аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації.

2. Перехід на європейську модель адміністрування у сфері фізичної культури та спорту, що повинно включати:

1) подальшу децентралізацію влади та автономію спортивних федерацій шляхом позбавлення міністерства функцій, для яких функціонують інші спеціалізовані органи та які виконують/мають виконувати суб'єкти нижчих рівнів системи публічного адміністрування, функціонально-допоміжна структура (в першу чергу, федерації з різних видів спорту, НОК України, Спорткомітет України);

2) підвищення інвестиційної привабливості галузей фізичної культури та спорту разом із забезпеченням ефективного використання бюджетних коштів через: а) перехід на інфраструктуру спортивних комплексів європейського зразка; б) відмову від утримання штату тренерів з переходом на фінансування занять спортом кожної дитини у формі укладення договорів (або декларацій) з гарантованим обсягом фізкультурно-спортивних послуг за кошти держави та можливістю закупівлі додаткових — за кошти батьків чи інших законних представників; в) функціонування спортивних організацій як комерційних; г) формування мережі фізкультурно-спортивних кластерів; ґ) віднесення до числа креативних індустрій в Україні надання фізкультурно-спортивних послуг;

3) розвиток масового спорту з початком формування фізичної культури вже у дошкільних навчальних закладах та на рівні середньої освіти;

4) формування мережі територіально доступних спортивних комплексів європейського зразка, де можливі заняття кількома видами спорту, фізична реабілітація, проведення зборів, змагань тощо. Такі комплекси можуть бути недержавних форм власності, чому сприятиме розширення можливих організаційно-правових форм участі у спорті — від громадської організації до комерційного підприємства.

3. При реорганізації центрального органу виконавчої влади, що формує та реалізує політику у сферах фізичної культури та спорту, за досвідом Великої Британії доцільно напрямки публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту у вигляді професійного спорту і спорту вищих досягнень, масового спорту та фізичного виховання у сфері освіти покласти в основу формування структури новоутвореного міністерства. Доцільним є формування Спортивного фонду України (у Великій Британії функціонує аналогічний фонд Sport England).

4. При перерозподілі повноважень між суб'єктами публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту, функціонально-допоміжною структурою доцільно враховувати, що завдання та функції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту обумовлені його метою як орієнтиром розвитку відповідної системи як бажаного спрямування її діяльності і розподілені між різними рівнями структури відповідної системи з різним ступенем узагальнення. Для вищого рівня ступінь узагальнення повинен бути найвищим, що, з точки зору структурно-функціонального аналізу організації системи публічного адміністрування

сфер фізичної культури та спорту України, виводить на перший план питання необхідності передачі повноважень від стратегічного апексу до лінії середньої ланки, операційного ядра та функціонально-допоміжної структури для вирішення проблем розгалуженості системи суб'єктів управління, подвійних впливів різних суб'єктів на той самий об'єкт, недостатності ресурсів певних суб'єктів публічного адміністрування для виконання покладених на них завдань та функцій: а) завдання розвитку різних форм фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової діяльності за місцем навчання, роботи, проживання та відпочинку населення, забезпечення в межах повноважень, передбачених законом, діяльності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» доцільно поставити перед суб'єктами місцевого рівня, що цілком відповідає реформі децентралізації; окремі напрямки можливо визначати сферою компетенції спеціалізованих суб'єктів публічного адміністрування; б) контроль якості надання фізкультурно-спортивних послуг, функцію організації та проведення змагань доцільно передати від рівня міністерства до федерацій, які входять до функціонально-допоміжної структури системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту; в) доцільним є формування поняття, визначення статусу спортивних клубів мультиспортивного характеру як основи розвитку масового спорту та їх подальшої будови як частини інфраструктури галузей (статус спортивних клубів доцільно надати спортивним школам — КДЮСШ, ДЮСШ, СШ, ШВСМ, СДЮШОР тощо для розширення їх повноважень та джерел фінансування); г) середня ланка, операційне ядро та функціонально-допоміжна ланки повинні бути підготовлені для виконання нових для них повноважень, для чого необхідним є проведення методичної роботи суб'єктами, яким будуть передаватися повноваження від стратегічного апексу.

5. Удосконалення нормативно-правового регулювання публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту доцільне за наступними напрямками:

1) розроблення цілісних концепцій та на цій основі програмно-цільових актів із планами реалізації, наукове обґрунтування яких, повнота та всебічність стануть передумовою підвищення ефективності публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні та вдосконалення законодавства за тими напрямками та в таких аспектах, які в подальшому не будуть потребувати концептуального переосмислення, втім, не виключаючи можливості вдосконалення окремих аспектів нормативно-правового регулювання публічного адміністрування і сфері фізичної культури та спорту;

2) формування системи регуляторних нормативно-правових актів, що включатимуть норми з питань публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту, в тому числі кодифікованих (Спортивного кодексу України, Адміністративно-процедурного кодексу України) та спрямованих на закриття прогалин чинного законодавства (проведення спортивних

лотерей, букмекерської діяльності, саморегульованих організацій у спорті, меценатства у спорті, спортивного фонду України тощо).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія:

1. Моргунов О. А. Публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні: монографія. Харків : Константа, 2019. 453 с.

Статті у вітчизняних наукових фахових виданнях:

2. Моргунов О. А. Співробітництво суб'єктів публічного адміністрування у сферах фізичної культури та спорту: міжнародний рівень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 34. Ч. 2. Т. 4. С. 177–182.

3. Моргунов О. А. Децентралізація як тенденція реформування публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Вип. 40. Т. 4. С. 120–125.

4. Моргунов О. А. Забезпечення прозорості та відкритості діяльності суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 1. Т. 4. С. 161–165.

5. Моргунов О. А. Зміна засад публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту України в умовах поглиблення європейської інтеграції. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2. Т. 3. С. 102–107.

6. Моргунов О. А. Засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні: поняття та перелік. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 50. Т. 4. С. 124–129.

7. Моргунов О. А. Публічне адміністрування як вид державної діяльності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 2. С. 121–125.

8. Моргунов О. А. Фізична культура та спорт як напрямок публічного адміністрування в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 2. С. 88–92.

9. Моргунов О. А. Правове забезпечення публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 3. С. 144–148.

10. Моргунов О. А. Поняття та механізм адміністративно-правового регулювання публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 3. С. 274–277.

11. Моргунов О. А. Функції публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні в сучасних умовах. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 4. С. 103–107.

12. Моргунов О. А. Моделі публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: закордонний досвід. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 5. С. 111–117.

13. Моргунов О. А. Європейська модель публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: перспективи впровадження в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 6. С. 150–155.

14. Моргунов О. А. Мета публічного адміністрування у сферах фізичної культури і спорту України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 6. С. 99–104.

15. Моргунов О. А. Методи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: сучасність та перспективи розвитку. *Юридичний бюлетень*. 2019. № 11. С. 178–183.

16. Моргунов О. А. Щодо поняття державного управління у сферах фізичної культури та спорту в умовах євроінтеграції. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. № 83. С. 143–150.

17. Моргунов О. А. Публічне адміністрування масового спорту (спорту для всіх) в Україні: сучасний стан та перспективи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2019. № 42. С. 129–133.

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях:

18. Моргунов А. А. Европейская модель публичного администрирования сфер физической культуры и спорта. *Право и политика*. 2018. № 3. С. 121–124. (Кыргызская Республика).

19. Моргунов А. А. Проблемы нормативно-правового регулирования публичного администрирования сфер физической культуры и спорта в Украине. *Право и политика*. 2018. № 4. С. 141–144. (Кыргызская Республика).

20. Моргунов А. А. Публичное администрирование физической культуры и спорта Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии. *Право и Закон*. 2019. № 1. С. 132–138. (Кыргызская Республика).

21. Моргунов А. А. Внедрение международных и европейских стандартов публичного администрирования в сферах физической культуры и спорта в Украине. *Право и Закон*. 2019. № 2. С. 49–54. (Кыргызская Республика).

22. Моргунов А. А. Субъекты высшего уровня публичного администрирования сфер физической культуры и спорта: современное состояние и перспективы. *Право и Закон*. 2019. № 3. С. 79–84. (Кыргызская Республика).

23. Моргунов А. А. Предоставление физкультурно-спортивных услуг в контексте развития креативных индустрий в Украине. *Право и Закон*. 2019. № 4. С. 59–64. (Кыргызская Республика).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

24. Моргунов О. А. Суб'єкти публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту як елемент системи управління. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 8–9 лип. 2016 р.). Київ : Центр прав. наук. дослідж., 2016. С. 98–101.

25. Моргунов О. А. Організація вищого рівня системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: досвід для України. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, Україна, 7–8 квіт. 2017 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 65–67.

26. Моргунов О. А. Адміністративна відповідальність у сферах фізичної культури і спорту: проблеми застосування та їх вирішення. *Сучасні правові системи світу в умовах глобалізації: реалії та перспективи* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 9–10 берез. 2018 р.). Київ : Центр прав. наук. дослідж., 2018. С. 60–63.

27. Моргунов О. А. Європейське врядування як орієнтир для реформ публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні. *Юридична наука: виклики і сьогодення* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, Україна, 8–9 черв. 2018 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2018. С. 67–69.

28. Моргунов О. А. Завдання публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в сучасних умовах. *Теорія і практика сучасної юриспруденції* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7–8 груд. 2018 р.). Київ : Центр прав. наук. дослідж., 2018. С. 77–80.

29. Моргунов О. А. Координація реформування як функція суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту в Україні. *Право як ефективний суспільний регулятор* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 15–16 лютого 2019 р.). Львів : Західноукр. орг. «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 66–69.

30. Моргунов О. А. Реформування Мінмолодьспорту України як аспект вдосконалення публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту. *Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 15–16 берез. 2019 р.). Львів : Західноукр. орг. «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 56–59.

31. Моргунов О. А. Адміністративно-правове регулювання відносин сфер фізичної культури та спорту. *Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 15–16 берез. 2019 р.). Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2019. С. 88–90

АНОТАЦІЯ

Моргунов О. А. Публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні. — *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Харківський національний університет внутрішніх справ. — Харків, 2020.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукової проблеми, яка полягає у визначенні сутності та особливостей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні та опрацюванні на цій основі відповідної концепції.

Визначено поняття та ознаки публічного адміністрування як адміністративно-правової категорії. Розкрито особливості фізичної культури та спорту як об'єкта публічного адміністрування. Встановлено засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту. Надано характеристику правового регулювання публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні. Виділено основні сучасні завдання та функції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту. Розроблено структуру системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту з позиції суб'єктно-об'єктного складу. Окреслено форми та методи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту. Узагальнено особливості світових моделей публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту. Систематизовано міжнародні стандарти публічного адміністрування стосовно сфери фізичної культури та спорту. Надано характеристику співробітництва суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту на міжнародному рівні. Визначено перспективні напрямки підвищення якості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні. Опрацьовано перспективні напрямки вдосконалення адміністративного законодавства у досліджуваній сфері.

Ключові слова: публічне адміністрування, публічне управління, державне управління, адміністрування сфери спорту, адміністрування сфери фізичної культури, засади публічного адміністрування, суб'єкти публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, правове регулювання, законодавство, міжнародні стандарти.

АННОТАЦІЯ

Моргунов А. А. Публичное администрирование в сфере физической культуры и спорта в Украине. — Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук по специальности 12.00.07 — административное право и процесс; финансовое право; информационное право. Харьковский национальный университет внутренних дел. — Харьков, 2020.

В диссертации приведено теоретическое обобщение и новое решение научной проблемы, которая заключается в определении сущности и особенностей публичного администрирования в сфере физической культуры

и спорта в Украине и разработке на этой основе соответствующей концепции.

Понятие публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта определено как профессиональную политически беспристрастную деятельность на должностях публичной службы в органах государства и местного самоуправления в пределах их компетенции по практическому выполнению задач и функций государства по повышению уровня жизни и здоровья населения, распространение массового спорта и увеличение физической активности, ведения здорового образа жизни, улучшения показателей Украины в спортивных соревнованиях.

Раскрыты особенности физической культуры и спорта как объекта публичного администрирования. С целью реформирования публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта для субъектов публичного администрирования выделено три направления действий: 1) разработка государственной политики в сфере физической культуры и спорта, чем определяются приоритеты развития сфер, векторы направления сил и средств на развитие спорта и культуры (это направление действий субъектов властных полномочий целесообразно базировать на понимании и определении места спорта среди предельных с креативными индустриями видов экономической деятельности, перечень которых в Украине пока отсутствует, хотя понятие «креативная экономика» уже закреплено и его определение предоставлено); 2) совершенствование самой системы администрирования, ее нормативно-правового обеспечения; 3) совершенствование порядка и качества предоставления административных услуг и разработка законодательной базы для административных процедур.

Установлены принципы публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта. Доказано, что принципами публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта в Украине (в контексте внедрения в Украине концепции эффективного управления (Good Governance) и учитывая рекомендованные для учета в административном европейском пространстве принципы местного самоуправления (прежде всего, определенные в Европейской Хартии местного самоуправления) и надлежащего управления (good administration), в том числе включенные в Белую книгу Европейского управления, Рекомендации CM / Rec (2007) 7 Комитета министров государствам-членам относительно надлежащего управления) являются следующие: 1) приоритетности прав и свобод человека и гражданина; 2) плюралистической организации системы управления; 3) паритетности субъектов публичного администрирования сфер физической культуры и спорта в Украине; 4) децентрализации власти; 5) открытости и прозрачности; 6) взаимодействия субъектов публичного администрирования с органами государства, институтами гражданского общества, отдельными лицами; 7) производительности; 8) компетентности; 9) финансовой состоятельности; 10) обеспечения участия общественности в

принятии решений для обеспечения при их принятии доминирования общественного мнения.

Охарактеризовано правовое регулирование публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта в Украине. Выделены основные современные задачи и функции публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта. Сформирована структура системы публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта с позиции субъектно-объектного состава, который разделен на шесть блоков, пять из которых составляют внутригосударственную систему публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта Украины, а шестой представляет собой международный уровень, где происходит взаимодействие пяти указанных блоков с международными спортивными организациями, субъектами, которые наделены властными полномочиями в сфере физической культуры и спорта.

Определены формы и методы публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта. Рассмотрены особенности мировых моделей публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта. Систематизированы международные стандарты публичного администрирования в отношении сферы физической культуры и спорта. Охарактеризовано сотрудничество субъектов публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта на международном уровне. Определены перспективные направления повышения качества публичного администрирования в сфере физической культуры и спорта в Украине. Предложены перспективные направления совершенствования административного законодательства в исследуемой сфере.

Ключевые слова: публичное администрирование, публичное управление, государственное управление, администрирование сферы спорта, администрирования сферы физической культуры, основы публичного администрирования, субъекты публичного администрирования сфер физической культуры и спорта, правовое регулирование, законодательство, международные стандарты.

SUMMARY

Morhunov O. A. Public Administration in the Physical Education and Sports Spheres in Ukraine. – *Qualifying scientific work as the manuscript.*

The thesis for a doctoral degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. Kharkiv National University of Internal Affairs. – Kharkiv, 2020.

The author of the dissertation has provided theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which consists in determining the nature and specific features of public administration in the field of physical education and sports in Ukraine and elaborating an appropriate concept on this basis.

The concept and features of public administration as an administrative and legal category have been defined. Specific features of physical education and sports as an object of public administration have been revealed. The principles of public administration in the field of physical education and sports have been established. The author has provided characteristics of legal regulation of public administration in the sphere of physical education and sports in Ukraine. The main modern tasks and functions of public administration in the field of physical education and sports have been distinguished. The structure of the public administration system in the field of physical education and sports has been formed from the position of subjective and objective composition. The forms and methods of public administration in the field of physical education and sports have been outlined. The features of world models of public administration in the field of physical education and sports have been generalized. International public administration standards in the field of physical education and sports have been systematized. The author has provided characteristics to the cooperation of public administration subjects in the field of physical education and sports at the international level. The perspective directions of improving the quality of public administration in the field of physical education and sports in Ukraine have been determined. The author has worked out perspective directions for the improvement of administrative legislation in the researched field.

Key words: public administration, public management, state management, administration of the sports sphere, administration of the physical education sphere, basics of public administration, subjects of public administration of the physical education and sports spheres, legal regulation, legislation, international standards.